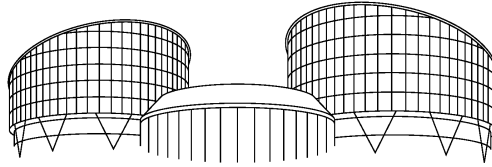

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

(Заява № 77508/11)

© Переклад з англійської мови та опрацювання цього рішення здійснено:
адвокатом, членом ВККСУ, Президентом Співки адвокатів України, першим
проректором Вищої школи адвокатури, доцентом кафедри кримінального процесу
НЮУ ім. Я. Мудрого, кандидатом юридичних наук, доцентом,
заслуженим юристом України
Олександром Дроздовим

адвокатом, кандидатом юридичних наук,
директором Адвокатського бюро «Дроздова та партнери»
Оленою Дроздовою

Офіційне цитування:
CASE OF SADOCHA v. UKRAINE

(Application no. 77508/11)

Офіційний текст англійською мовою:

<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-194296>

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

11 липня 2019 року

*Рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44
Конвенції. Текст рішення може підлягати редакційним виправленням.*

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

У справі Садоча проти України,

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи Палатою, до складу якої увійшли:

Ангеліка Нурсбергер, *Голова*
Йонко Грозєв,
Ганна Юдківська,
Сіюфра О'Лері,
Мартінс Мітс,
Ладо Чантурія, *судді*,
та Мілана Блашко (Milan Blaško), заступника Секретаря Секції

Після нарад за зачиненими дверима 18 червня 2019 року,
Проголошує наступне рішення, прийняте того ж дня.

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 77508/11) проти України, поданою до Суду за статтею 34 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод ("Конвенція") громадянином Чехії Василем Садоча («Заявник»), 6 грудня 2011 року.

2. Заявника представляв пан Касько, адвокат, який практикує в Києві. Уряд України ("Уряд") було представлено Уповноваженим, паном І. Ліщиною

3. Заявник скаржився на те, що конфіскація його законно придбаних коштів була надмірною і непропорційною мірою і що він не був належним чином повідомленим про судові засідання у своїй справі.

4. 16 квітня 2018 року Уряду було надано повідомлення про вищезгадані скарги, а решту заяви було визнано неприйнятною відповідно до пункту 3 правила 54 Регламенту Суду.

5. Чеський уряд було запрошено подати письмові зауваження відповідно до пункту 1 статті 36 Конвенції, але той відмовився зробити це.

ФАКТИ

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

6. Заявник народився у 1972 році і проживає в Оломоуці, Чеська Республіка.

7. 22 липня 2011 року заявник вилітав з аеропорту Київ Жуляни до Польщі. Він пройшов через «зелений коридор», перевозивши 41 000 євро готівкою в ручній поклажі. Під час перевірки безпеки його ручний багаж був просканований. За словами заявника, як тільки офіцер запитав його, чи не перевозить він ніяких грошей, він визнав, що у нього є гроші в багажі і показав його офіцеру.

8. Відповідно до протоколу про митні правопорушення, підготовленого Державною митною службою на місці, заявник порушив процедури митного контролю у спрощеній зоні митного контролю, перевозивши товари (готівку), які підлягали обов'язковій декларації, і не подав письмову заяву щодо повної суми грошей, яку він проносить з собою. Він був звинувачений у порушенні статей 339 і 340 Митного кодексу. Працівник митниці вилучив 31 000 євро як об'єкт правопорушення, дозволяючи заявникові залишити при собі 10 000 євро.

9. 10 серпня 2011 року у Солом'янському районному суді м. Києва (далі - районний суд) відбулося слухання за участі прокурора та адвоката заявника. Під час слухання адвокат заявника визнав, що заявник не оголосив гроші митним органам при виїзді з України, але стверджував, що він цього не зробив, тому що не знав, яку суму він повинен оголосити, і яку суму можна було б провезти як незадекларовану. Адвокат також повідомив районний суд, що заявник отримав гроші через приватний кредит у Києві і був зобов'язаний повернути його протягом двох місяців після запозичення. Він подав до суду угоду про позику між заявником і К., фізичною особою, що проживає в Україні, від 22 липня 2011 року. Угода, яка була рукописним документом, передбачала, що заявник позичив від 31 тисяч євро терміном на два місяці і зобов'язався виплатити відсотки за простроченнями у разі, якщо він не зможе погасити суму в строк.

10. У той самий день районний суд ухвалив, що митний протокол є достатнім свідченням про правопорушення і видав постанову про конфіскацію суми у розмірі 31 000 євро. При вирішенні цього питання він прийняв наступне:

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

«... Суд вважає, що письмові докази, представлені представником [заявника], а саме договір позики та копії квитанцій на суму 21 600 євро, не мають значення, оскільки походження грошей не має жодного впливу на визначення обсягу відповідальності [заявника]. ...

Розглянувши матеріали справи, суд вважає, що винуватість заявника повністю підтверджується наявними матеріалами, зокрема, протоколом про митне правопорушення.
...

При вирішенні питання про покарання за порушення митних правил суд врахував характер правопорушення та спосіб його вчинення, а також інформацію про характер правопорушника і вважає за доцільне призначити конфіскацію товарів [від заявника] відповідно до статті 340 Митного кодексу України ».

11. У своїй скарзі адвокат заявника скаржився, що суд першої інстанції наклав на заявника несправедливе і непропорційне покарання. Він, зокрема, зазначив, що суд не встиг належним чином розглянути важливі фактори, які послужили підставою для застосування менш суворого покарання до заявника, а саме: законне походження грошей, відсутність наміру скоєння провпорушення, інформація про особу заявника і, зокрема, той факт, що він ніколи раніше не вчинив жодних адміністративних правопорушень, а також його фінансове і сімейне становище. Натомість районний суд виніс найсуворіше покарання, обмеживши свої міркування загальними фразами, не надаючи будь-яких релевантних доводів. Адвокат просив замінити адміністративне стягнення у вигляді конфіскації штрафом.

12. 12 вересня 2011 року Київський апеляційний суд (далі - апеляційний суд) у відсутність заявника, але у присутності двох його адвокатів, відхилив апеляцію і залишив без змін рішення районного суду. При цьому він погодився з висновком районного суду, що походження грошей юридично не має відношення до питання про ступінь відповідальності заявника. Суд також зазначив, що заявник був зобов'язаний ознайомитися з відповідними митними правилами перед перетином українського кордону і що йому жодним чином не заважали робити це. Апеляційний суд продовжував зазначати, що рішенням районного суду було запропоновано, що він розглянув і врахував інформацію про характер заявника. Що стосується аргументів адвоката про те, що заявник визнав недбале непідтвердження відповідної суми грошей, він ніколи не був притягнутий до адміністративної відповідальності і мав велику сім'ю, то, на думку апеляційного суду, ці фактори не були обов'язковими умовами скасування рішення районного суду та зміни санкції, накладеної на заявника. Суд зауважив, що конфіскація як санкція була викладена у статтях 339 та 340 Митного кодексу і правильно накладена на заявника з належним урахуванням характеру злочину, способу його вчинення та наявної

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

інформації про характер злочинця. Нарешті, Апеляційний суд зазначив, що заявник вчинив грубе порушення митних правил, не оголосивши значних грошових коштів, що суттєво вплинуло на зовнішні економічні інтереси та безпеку України та зазіхало на ключові елементи митних правил. Тому Суд постановив, що немає підстав для задоволення апеляції, поданої адвокатом заявника.

13. Рішення Апеляційного суду було остаточним і не підлягало оскарженню.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

14. Митний кодекс України (у редакції чинній на час розгляду справи) передбачав наступне:

Стаття 97. Обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України

«... Порядок переміщення через митний кордон України валютних цінностей встановлюється Національним банком України. ... »

Стаття 327. Забезпечення законності у разі застосування стягнень до порушників митних правил

" Стягнення за порушення митних правил не може бути застосовано інакше, як на підставі та в порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України".

Стаття 377. Вилучення товарів, транспортних засобів і документів

" Товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил... вилучаються ..."

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

Стаття 339. Порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю

«Порушення встановленого відповідно до цього Кодексу порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю, тобто наявність під час проведення митного контролю в особи, яка формою проходження митного контролю обрала проходження через таку зону (коридор), товарів, заборонених або обмежених до переміщення через митний кордон України, або товарів у кількостях, що перевищують неоподатковувану норму переміщення через митний кордон України, -

- тягне за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів."

Стаття 340. Недекларування товарів, транспортних засобів

«Недекларування товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України ..., які підлягають обов'язковому декларуванню ...

- тагне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від ста тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян або конфіскацією цих товарів, транспортних засобів ... "

15. Інструкція про переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України (у редакції чинній на час розгляду справи), затверджене Постановою Правління Національного банку України від 27 травня 2008 року, №. 148, передбачала наступне:

2. Увезення в Україну та вивезення за межі України готівки

«1. Фізична особа має право ввозити в Україну та вивозити за межі України готівку в сумі, що не перевищує в еквіваленті 10 000 євро без письмового декларування митному органу.

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

2. Фізична особа має право ввозити в Україну та вивозити за межі України готівку в сумі, що перевищує в еквіваленті 10 000 євро за умови письмового декларування митному органу в повному обсязі. ...»

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ

16. Заявник скаржився на те, що рішення національних органів у справі про адміністративне правопорушення про конфіскацію його грошей у сумі 31 000 євро за те, що він не задекларував їх на митниці, було незаконним, надмірним і непропорційним до переслідуваної законної мети. Він посилався на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, яка передбачає таке:

Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів.

A. Прийнятність

17. Суд зазначає, що заява не є явно необґрунтованою у значенні пункту 3 (а) статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

1. Доводи сторін

(a) Заявник

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

18. Заявник з самого початку стверджував, що конфіскація коштів, які він мав при собі, не була законною, оскільки існуюча законодавча база, в межах якої було застосовано конфіскацію грошей, не відповідала вимогам Конвенції щодо передбачуваності та доступності. Зокрема, відповідно до статті 337 Митного кодексу, будь-яке стягнення за порушення митних правил не може бути застосовано інакше, як на підставі та в порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України (див. пункт 14 вище). Хоча Митний кодекс передбачав штраф або конфіскацію у випадку незадекларованого переміщення грошей, які підлягали обов'язковому декларуванню, проте ані Митний кодекс, ані будь-який інший закон не містили конкретного посилання на суму, яку було дозволено провести незадекларованою через Український кордон. Інструкція, на яку посиляється Уряд (див. пункт 20 нижче), не є «законом» і не розглядається національними судами у своїх рішеннях як частина правової основи для конфіскації грошей від заявника. Також не було чітко визначено, чи була ця Інструкція доступною для громадськості у той час.

19. Конфіскація була несправедливою та непропорційною до переслідуваної законної мети. Вивезення іноземної валюти з України не було незаконним. Гроші, які він мав при собі, були легально отримані, і заявник вільно показав його митникам, як тільки його запитали, чи має він гроші. Недекларування ним грошей не було навмисним, а його дії не завдали шкоди державі. Конфіскована сума була суттєвою для заявника, оскільки він був зобов'язаний повернути її протягом двох місяців, а у нього було троє дітей. Національні суди ігнорували всі ці фактори і накладали на нього найсуворіше стягнення, не демонструючи, чому менш суворі заходи, такі як штраф, були б недостатнім покаранням за обставин його справи. За твердженням заявника, його ситуація дуже схожа з ситуацією, яка була у заявника у справі "Гирлян проти Росії" (заява № 35943/15, 9 жовтня 2018 року), в якій Суд визнав, що незадекларовані гроші були конфісковані у заявника вступереч вимогам статті 1 Протоколу 1 Конвенції.

(a) Уряд

20. Уряд визнав, що було втручання у право власності заявника, коли національні органи конфіскували у нього 31000 євро. Однак втручання було законним і пропорційним. Зокрема, конфіскація, як санкція за відповідні адміністративні правопорушення, була передбачена статтями 339 і 340 Митного кодексу (див. пункт 14 вище), і була

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

встановлена відповідна процедура перевезення іноземної валюти через український кордон (див. пункт 15 вище). Заявник повинен був знати, що переміщення значної кількості грошових коштів через кордон передбачає певні обмеження, встановлені законом. Розумно було очікувати, що він зазначеними питаннями, перш ніж відправитися в подорож. Факти, викладені у національному провадженні, не вказують на те, що його нібито незнання було якимось чином виправдане.

21. Що стосується пропорційності, розглянувши відповідні фактори, такі як кількість правопорушень, їхній характер і спосіб їх вчинення, а також інформацію про характер заявника, національний суд обрав найсуворіше покарання. враховуючи, що заявник вчинив грубе порушення митних правил, що суттєво вплинуло на зовнішні економічні інтереси України. До заявника було застосовано лише таку санкцію як конфіскацію, що відрізняє цю справу від справи *Габріч проти Хорватії* (№ 9702/04, 5 лютого 2009 року), де Суд засудив той факт, що на заявника за подібні обставини були накладено як конфіскацію, так і штраф.

2. Оцінка Суду

22. Сторони не заперечують, що рішення про конфіскацію грошей у сумі 31 000 євро є втручанням у право заявника на мирне володіння своїм майном. Беручи до уваги свою прецедентну практику з цього питання (див., наприклад, *Ісмайлов проти Росії*, № 30352/03, § 29, 6 листопада 2008 року та *Болевіч проти Хорватії*, № 43492/11, § 37, 31 січня 2017 року), Суд не бачить підстав вважати інакше.

23. Суд повторює свій послідовний підхід, згідно з яким такий захід як конфіскація, навіть якщо вона передбачає позбавлення власності, підпадає під сферу дії пункту другого статті 1 Протоколу № 1, який дозволяє Договірним державам здійснювати контроль за користуванням майном для забезпечення виплати штрафних санкцій (див. *Габріч*, наведене вище, § 33, з подальшим посиланням).

24. Що стосується законності втручання, Суд зазначає, що сторони не дійшли згоди з цього питання (див. пункти 18 і 20 вище).

25. Суд зазначає, що заявник був по суті визнаний винним у недекларуванні перед митними органами суми грошових коштів, які він переміщав. Санкції за це правопорушення, а саме: штраф або конфіскація, викладені у статті 340 Митного кодексу (див. пункт 14

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

вище). Зобов'язання декларувати на митниці грошову суму, що перевищує 10 000 євро, було викладено у Інструкції, прийнятій Національним банком України (див. пункт 15 вище). Компетенція Національного банку з цього питання була згадана в статті 97 Митного кодексу. Суд вважає, що відповідні правила були сформульовані з достатньою точністю і, таким чином, задовольнили якісну вимогу передбачуваності. Далі він зазначає, що, згідно з українською законодавчою базою даних, доступною на веб-сайті українського парламенту, Інструкцію було опубліковано в Офіційному віснику України № 43 від 23 червня 2008 року і таким чином було забезпечено доступ громадськості до змісту цього документа. Той факт, що Постанова Національного банку, який затвердив Інструкцію, не була законом у формальному сенсі, не змінює вищезгадану оцінку, оскільки поняття закону, передбачене Конвенцією, також має автономне значення, яке може включати підзаконні акти (див., наприклад, *Bittó та інші проти Словаччини*, № 30255/09, § 102, 28 січня 2014 року). Тому Суд переконаний, що втручання у право власності заявника було засноване на законі, як того вимагає стаття 1 Протоколу № 1 до Конвенції.

26. Суд далі зауважує, що Держави дійсно мають законний інтерес, а також обов'язок, згідно з різними міжнародними договорами, вживати заходів для виявлення та контролю за переміщенням гоівкових грошових коштів через кордони, оскільки великі суми готівки можуть використовуватися для відмивання грошей, незаконного обігу наркотиків, фінансування тероризму або організованої злочинності, ухилення від сплати податків або здійснення інших серйозних фінансових правопорушень. Загальна вимога щодо декларування, яка застосовується до будь-якої фізичної особи, що перетинає державний кордон, перешкоджає неконтрольованому ввезенню готівкових коштів до країни чи їх вивезенню з країни, а заходи з конфіскації, що є наслідком недекларування готівки митному органу, є частиною загальної схеми регулювання, призначеної для боротьби з цими правопорушеннями. Тому Суд вважає, що захід з конфіскації відповідав загальним інтересам суспільства (див. вищезгадане рішення *Гирлян*, § 23).

27. Останнє питання, яке має бути вирішене Судом, полягає в тому, чи завдяки втручанням було забезпечено необхідний справедливий баланс між захистом права власності та вимогами загального інтересу суспільства, враховуючи свободу розсуду, що надається державі відповідачу у цій сфері. Необхідний баланс не буде досягнуто, якщо відповідний власник майна буде змушений нести «особистий та

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

надмірний тягар». До того ж, незважаючи на те, що другий абзац статті 1 Протоколу № 1 не містить чітких процесуальних вимог, Суд повинен розглянути питання про те, чи загалом надавав судовий розгляд заявнику розумну можливість звернутися з його справою до компетентних органів для того, щоб вони могли встановити справедливий баланс між відповідними конкуруючими інтересами (див. *Болєвіч*, цитоване вище, § 41; *Денисова і Моїсєєва проти Росії*, № 16903/03, пп. 58-59, 1 квітня 2010 року; і *Руммі проти Естонії*, № 63362/09, § 104, 15 січня 2015 року).

28. Адміністративне правопорушення, в якому заявника було визнано винним, полягало у недекларуванні ним суми грошових коштів, які він переміщав через митний кордон. Варто зазначити, що в цьому відношенні слід зазначити, що дійсно, як зазначив заявник, його дії щодо вивезення іноземної валюти з України не були незаконними за українським законодавством. Було дозволено не тільки вивозити іноземну валюту, але сума, яка могла бути законно переведена або, як це було у цій справі, фізично переміщена через митний кордон, не була, в принципі, обмежена під час подій, якщо вона була задекларованою (див. пункт 15 вище). Навдені елементи відрізняють цю справу від деяких інших, в яких конфіскація застосовувалася або до товарів, імпорт яких було заборонено, або до транспортних засобів, що використовуються для перевезення заборонених речовин або торгівлі людьми (наприклад, див. *Ісмаїлов*, наведене вище, § 35).

29. Крім того, під час провадження в районному суді заявник пояснив, що він отримав гроші через приватний кредит і подав документальні докази на підтвердження цих фактичних тверджень (див. пункт 9 вище). Зокрема, національні органи влади не розглядали це питання, оскільки вони, очевидно, вважали це нерелевантним, принаймні для застосування конфіскації. Суд зауважує, що немає жодних доказів, які свідчать про те, що заявник уклав договір позики, який є рукописним документом, підписаним між заявником і фізичною особою на дату його від'їзду з України до митних органів. Як впливає з наявних документів, перше посилання на договір було зроблено в судовому провадженні. Однак, враховуючи те, що національний суд не здійснив оцінки законності походження грошей, і враховуючи той факт, що у своїх зауваженнях до цього Суду, Уряд не викликав жодних сумнівів щодо дійсності договору позики, Суд не в змозі поставити під сумнів законне походження конфіскованих грошей. На цій підставі вона розрізняє цю справу від справ, коли конфіскація стосувалася активів, які були доходами від кримінального правопорушення, були визнані незаконно набутими або призначалися для використання в

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

незаконній діяльності (наприклад, у таких випадках див. *Ісмаїлов*, наведене вище, § 36, та *Гріфхорст проти Франції*, № 28336/02, § 99, 26 лютого 2009 року).

30. Що стосується поведінки заявника, Суд зазначає, що немає жодних ознак того, що він навмисно прагнув обійти митні правила. Уряд не заперечував, що заявник не заперечував під час перевірки безпеки, що він має готівку (див. пункт 19 вище і порівняйте з *Мооп проти Франції*, № 39973/03, § 8, 9 липня 2009 року та *Гріфхорст*, наведене вище, § 8, в якому заявники заперечували, що у них є гроші при собі). Той факт, що українська влада не порушила кримінальну справу проти заявника, також свідчить про те, що вони визнали відсутність намірів обманювати їх з боку заявника і що, застосовуючи до нього конфіскацію, органи влади не намагалися запобігти будь-яким іншим незаконним діям, такі як відмивання грошей, торгівля наркотиками, фінансування тероризму або ухилення від сплати податків. Гроші, які перевозив заявник, були отримані на законних підставах, і йому було дозволено вивезти їх з України, якби він заявив про це митним органам. Звідси випливає, що єдиною незаконною (але не кримінальною) поведінкою, у якій можна було б звинуватити його, була його нездатність подати митним органам письмову заяву про те, що він перевозив таку суму грошей через кордон.

31. Суд нагадує, що для того, щоб втручання вважалось пропорційним, воно має відповідати тяжкості правопорушення, а санкція – тяжкості правопорушення, для покарання за який вона призначається, - у цій справі, невиконання вимоги щодо декларування (див. *Гирлян*, § 28, та *Габріч*, § 29, обидва цитовані вище).

32. Справді, конфіскована сума була значною для заявника. Проте, немає жодних доказів того, що заявник міг би завдати будь-якої серйозної шкоди державі: він не ухилився від сплати митних зборів або будь-яких інших зборів і не завдав будь-яку іншу майнову шкоду державі. Заява, що міститься у рішенні апеляційного суду про те, що дії заявника спричинили «серйозну шкоду зовнішньоекономічним інтересам та безпеці України», є надто розпливчастою і загальною та не підтверджується будь-якими доводами щодо того, що саме становить таку шкоду. Таким чином, Суд вважає, що такий захід як конфіскація не був призначений як відшкодування майнової шкоди - оскільки держава не зазнала жодних збитків внаслідок недекларування грошових коштів заявником заявити гроші - але був стримуючим і каральним заходом за своїм фактичним призначенням (див. *Гирлян*, вище, § 29).

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

33. Суд не переконали доводи Уряду, що оцінка пропорційності була включена до рішень національних органів влади. Складається враження, що наведені вище міркування щодо законного походження грошей, неумисного характеру дій заявника або відсутність ознак будь-яких інших порушення митних правил, незважаючи на те, що адвокат заявника виразно порушував ці питання під час провадження, не мали жодного значення під час ухвалення рішення. Національні суди лише загалом, без зазначення деталей, посилалися на "характер правопорушення та спосіб його вчинення" та "відомості про особу [заявника]" і не розглядали питання про те, чи було забезпечено необхідний баланс між суспільними інтересами та правом заявника на мирне володіння своїм майном. Відповідно, Суд доходить висновку, що перевірка, проведена національними судами була занадто поверхневою за своїм обсягом для того, щоб забезпечити дотримання вимоги пошуку «справедливого балансу», закріпленого в другому пункті статті 1 Протоколу № 1 (там само, § 30).).

34. Так само і Уряд не зміг переконати Суд, що менш суворі санкції, такі як штраф, не є достатніми для досягнення бажаного стримуючого та карального ефекту, а також для запобігання майбутніх порушень вимоги щодо декларування.

35. Суд зауважує, що, на відміну від розглянутої справи у справі *Гирляна*, у якій російським судам, здається, не були залишено жодної свободи вибору з цього питання, оскільки, згідно із законом, уся незадекларована сума повинна бути втрачена у будь-якому випадку, або у вигляді штрафу, або згідно з рішенням про конфіскацію - у справі заявника українські суди мали вибір щодо визначення розміру штрафу, який має бути призначений у якості санкції (див. пункт 14 вище).

36. За цих обставин, на думку Суду, конфіскація всієї незадекларованої суми грошей наклала на заявника індивідуальний та надмірний тягар і була непропорційною до вчиненого правопорушення (див. § 39, *Габріч*, § 38 *Ісмаїлов і Танасов проти Румунії* [Комітет], № 65910/09, § 28, 31 жовтня 2017 року).

37. Отже, було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

38. На підставі тих само фактів заявник також скаржився, що згідно з пунктом 1 статті 6 Конвенції вищезазначені провадження у справах про адміністративні правопорушення були несправедливими, оскільки судові слухання проводилися за його відсутності.

39. Беручи до уваги висновки, викладені в статті 1 Протоколу № 1 (див. пункт 37 вище), Суд вважає, що головне питання, що лежить в основі скарги заявника, зокрема, законність конфіскації 31000 євро після згадане вище адміністративне провадження було розглянуто Судом і що немає потреби постановляти окреме рішення щодо прийнятності та по суті твердження про порушення статті 6 Конвенції, згаданої у пункті вище (див., *mutatis mutandis*, *Центр правових досліджень від імені пана Валентіна Кампану проти Румунії* [ВП], № 47848/08, § 156, ЄСПЛ 2014, з додатковими посиланнями, і *Mocanu та інші проти Республіки Молдова*, № 8141/07, § 37, 26 червня 2018 р.).

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

40. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

ШКОДА

41. Заявник вимагав 31 000 євро як відшкодування матеріальної шкоди, що представляє обсяг конфіскованих грошей, та 3 100 євро, що представляє собою штраф, який він повинен сплатити за невиконання умов договору позики з К. Він пояснив, що розмір штрафних виплат було викладено у змінній угоді про позику, яку він уклав з К. 6 лютого 2014 року. Штраф було замінено сумою встановленими договором неустойкою, яку заявник повинен був сплатити згідно з первинним договором позики 2011 року. А також 2000 євро відшкодування моральної шкоди.

42. Уряд заперечив ці вимоги.

43. Суд зауважує, що підставою для встановлення порушення статті 1 Протоколу № 1 у цій справі був непропорційний характер санкції, накладеної на заявника, що не означає, що заявник не повинен нести

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

жодної відповідальності за порушення національного законодавства. Однак, авдання Суду не полягає в тому, щоб спекулювати на розмірі штрафу, який був би накладений на заявника замість конфіскації всієї незадекларованої суми грошей, яка, як виявилось, порушила Конвенцію та тим самим замінювати національні органи влади з цього питання. За цих обставин Суд вважає, що питання матеріальної шкоди ще не готове до вирішення. Тому вирішення цього питання має бути відкладено для того, щоб дати сторонам можливість надати свої письмові зауваження з цього питання і повідомити Суд про будь-яку домовленість, досягнуту між ними в цьому відношенні (пункт 1 і 4 правила 75 Регламенту Суду).

44. Що стосується моральної шкоди, Суд вважає, що за обставин цієї справи висновок про порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції сам по собі є достатньою справедливою компенсацією (див., наприклад, *Габріч*, § 49, *Болевіч*, § 54;

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за статтею 1 Протоколу № 1 до Конвенції прийнятною;

2. *Постановляє*, що було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції;

3. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати питання щодо прийнятності та по суті скарги заявника за статтею 6 Конвенції;

4. *Постановляє*, що питання про справедливу сатисфакцію стосовно матеріальної шкоди внаслідок встановленого порушення не готове до вирішення і відповідно:

(a) відкладе розгляд цього питання;

(b) запрошує Уряд і заявника подати у тримісячний строк з дати набуття цим рішенням статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції свої письмові зауваження з цього питання і, зокрема, повідомити Суд про будь-яку угоду, якої вони можуть дійти;

с) відкладає подальший розгляд цього питання і делегує Голові палати повноваження вирішити його за необхідності;

САДОЧА ПРОТИ УКРАЇНИ

© Переклад Олександра Дроздова та Олени Дроздової

5. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 11 липня 2019 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Мілан Блашко

Ангеліка Нурсбергер

Заступник секретаря

Голова